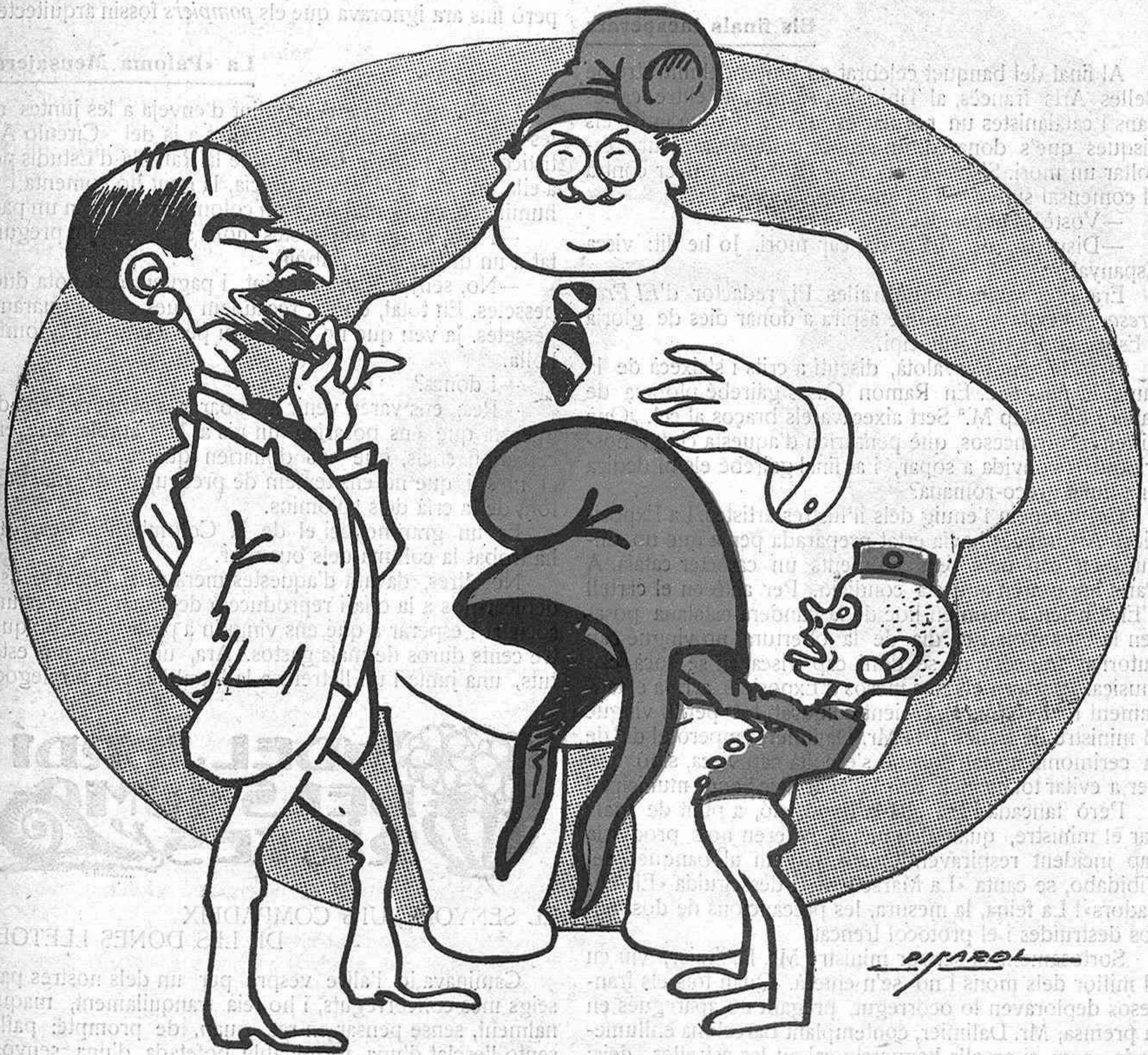

5M—L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

NÚM. 2011 : ANY XXXIX — 10 cèntims — Atrassats: 20 — BARCELONA, 13 DE JULIOL DE 1917

—Posi's això al cap, si té por d'encostipar-se.

Aquest número de L'ESQUELLA
ha passat per la censura governativa

Els finals inesperats

Al final del banquet celebrat en honor del ministre de Belles Arts francès, al Tibidabo, se produí entre castellans i catalanistes un regular escàndol, perquè entre els visques que's donaren, un senyor castellà va creure escoltar un mori. S'aixecà inat de la taula, va córrer contra el comensal subversiu i l'interrogà imperatiu:

—Vostè és el que ha donat el mori?

—Dispensi, no s'ha cridat cap mori. Jo he dit: visca Espanya!

Era precisament En Miralles Pi, redactor d'*El Progreso*, patriota insigne que aspira a donar dies de gloria a Espanya des del Municipi.

Però la gent s'esvalotà, discutí a crits i s'aixecà de la taula insultant-se. En Ramon Casas gairebé plorava de rabia i En Josep M.ª Sert aixecava els braços al cel. ¿Què dirien els francesos, què pensarien d'aquesta ciutat nostra que'ls convida a sopar, i al final gairebé els hi dedica una lluita greco-romana?

Comprenem l'enuig dels il·lustres artistes. La Exposició d'Art francès havia estat preparada per a que no tingués en cap dels seus moments un caràcter català. A París imposaren aquesta condició. Per això en el cartell d'En Lucien Simon en lloc de la bandera catalana posaren la espanyola i el dia de la obertura no vingué cap autoritat francesa, ni se donà cap visca, ni se tocà cap música. Passaren els dos mesos d'Exposició, arriba el tancament i aleshores sí, creient conjurat tot perill, vingué el ministre de Belles Arts Mr. Dalimier, emperò el dia de la cerimònia no tan sols no s'escoltà cap visca, sinó que per a evitar tot incident deixà d'anar-hi la banda municipal!

Però tancada i barrada la Exposició, a punt de marxar el ministre, quan els que prometeren no's produiria cap incident respiraven joiosos, pugem al banquet del Tibidabo, se canta «La Marsellesa» i desseguida «Els Segadors»! La feina, la mesura, les precaucions de dos mesos destruïdes i el protocol trencat!

Sortosament el senyor ministre Mr. Dalimier, viu en el millor dels mons i no se'n enterà. Quan tots els francesos deploraven lo ocorregut, pregant no aparegués en la premsa, Mr. Dalimier, contemplant Barcelona enlluminada, com si en ella haguessin caigut les estrelles, deia:

—Tot ha estat molt bé, molt bé, i això és extraordinariament bonic.

Quan descendirem per a anar a la festa que's donava en el «Faians», on se celebrava una festa de poble, amb

un poble simulat, a l'arribar a la plaça, davant de la cobla, aquesta engegà «La Marsellesa» i després «La Marxa Reial». El ministre les escoltà dret, berret en mà. Després, sense saber de què anava, curiós, preguntà:

—I el vostre himne?

La cobla començà «Els Segadors». En Ramon Casas i En Josep M.ª Sert tornaren a aixecar els braços desconsolats.

Condecoracions

L'Exposició d'Art francès ha portat noves condecoracions. Aplaudim. No ha estat condecorat aquesta vegada cap germanòfil.

Un dels condecorats ha estat l'Audet, arquitecte i jefe de bombers. Al saber-ho Mr. Flamang, president del Saló dels Artistes Francesos, digué, jogant amb el nom de *pompier*, de bomber, que's dona a França als artistes acadèmics:

—Jo sabia que tots els arquitectes eren «pompiers», però fins ara ignorava que els *pompiers* fossin arquitectes.

La «Paloma Mensajera»

La Colombòfila està omplint d'enveja a les juntes de les societats recreatives. Sobre tot a la del «Círculo Artístico». Tot un principal nou de la Rambla d'Estudis per a ella, un gran lletrero l'anuncia, la gent ho comenta i la humil societat, humil com un colomí, s'obre com un paó.

—Però és que són vostès molts socis?—hem preguntat a un distingit colombòfil.

—No, senyor, no; cent vint, i paguem de quota dues pessetes. En total, doncs, recaudem dues centes quaranta pessetes. Ja veu que no n'hi ha ni per a tirar un colomí a l'olla.

—I doncs?

—Res; ens varen venir a trobar uns senyors i ens digueren que ens posarien un pis a la Rambla; que ens cercarien socis, que ens donarien quatre cents naps al al mes i que no ens teníem de preocupar de res més, fòra de la cria dels colomins.

Es un gran negoci el de la Colombòfila. Res, que ha trobat la coloma dels ous d'or.

Nosaltres, davant d'aquestes meravelles, hem pensat dedicar-nos a la cria i reproducció del canari, fundar una societat i esperar a que ens vinguin a posar pis, amb quatre cents duros de mals gastos. Ara, un segell, uns estatuts, una junta i un lletrero a la Rambla, són un negoci.

EL SENYOR QUI'S COMPADEIX DE LES DONES LLETGES

Caminava jo l'altre vespre per un dels nostres passeigs més concorreguts, i ho feia tranquilament, maquinalement, sense pensar en res, quan, de prompte: paf!... sento l'esclat d'una formidable bofetada, d'una senyora bofetada d'aquelles que ressonen com un esclat d'obús. Tot seguit, unes quantes rialles. La gent inicia un remolí, em giro, i veig que l'heroica víctima era el meu amic Max Hilari, un vell condeixeble, que encara lluí mar-

cada en mig de la galta una magnífica nata de cinc fulles.

Expressament vareig tombar la cara amb tot dissimul per a fer veure que no el coneixia, però heu's-aquí que ell, al adonar-se de mí, en lloc de dissimular, se me acosta, m'agafa pel braç i, somrient amb un somriure forçat:

— Què tal, xicot?... Tu per aquí?...

Vareig creure oportú contestar-li amb certa frèdor.

—Noi... sento que ens haguem tingut de trobar en aqueixa ocasió... La situació present deu ésser violenta pel teu amor propi... Acabes de rebre una bofetada al mig del carrer, i...

—No'n facis cas; gangues del ofici. Aquesta *morma* ja és la que fa cinc avui.

—Què et passa, doncs?

—Vina, seiem aquí, i, tot prenent un «Kótel», t'ho explicaré.

Ens asseguerem a la *terrasse* d'un cafè, ens serviren l'aristocràtica beguda, i mentres vèiem passar dones de tota mena, el meu amic s'explicà:

—Aquí on me veus, jo sóc un gran amic de les dones.

—Jo també.

—Però jo les vui, no per mi, sinó per elles. Soc un compassiu; les estimo sense egoïsme... Veuràs: ¿tu no has reflexionat mai sobre la trista sort de les dones lletges a les quals ningú gosa fer l'amor?... Doncs a mi em fan llàstima i ara em dedico an aquest ram. M'he posat l'obligació de consolar-les a la mida de les meves forces... Es una obra benèfica com qualsevol altre. Aixís que veig una dona lletja pel carrer, la segueixo; si és d'aqueixes *faves*, vulgarotes, li tiro quatre floretes i acabo per fer-li alguna proposició atrevida; si és declaradament lletja, allò que's diu un *careto*, aleshores vaig més enllà i a la primera ocasió m'hi agafo al braç o li pecigo una anca... Aqueixa tàctica meva me val sempre, invariablement, una bofetada, una bofetada com aquesta que acabo de rebre—tu n'has sigut testimoni.

—Si sabs que has de rebre ¿perquè ho fas, doncs?

—Perquè dono satisfacció a la meva consciència, perquè sé que, un cop passat el primer impuls de rabia contra mí, totes les dones lletges han d'agrair el meu comportament; perquè sé que, passat el primer moviment de ira, en el cor d'aqueixes desventurades criatures els hi restarà un dolç record que els hi embellirà la existència per molt temps...

Tot parlant, el meu amic Max Hilari observava el meu astorament amb orgull. De sobte vareig adonar-me

—Tot això tinc d'agrair-los als que'm fan l'oposició; m'han espatllat l'altra cama i ara camino milló.

d'una vivor repentina en els seus ulls i un estremiment sensual en les seves narines. Per davant de la nostra taula passava una dona lletja com un pecat, torta, gravada, garrella, amb una cara horrorosa i un pentinat com el de la «Moños».

—Dispense'm—digué el meu interlocutor.—An aquesta li haig de fer, al menys, una abraçada...

I, saltant de la cadira, emprengué la correguda darrera de la dona lletja.

Al cap d'una estona vaig adonar-me que el meu amic Max Hilari se'n havia anat sense pagar les consumacions...

TITYRE

EL MESTRE VIVES

—Aul... Si l'Agulló's compromet a fer la lletra,
jo us escric l'himne.

Les peripecies d'En Ribé

La nostra guarda urbana, guarda de caient *estevenc*, l'única que no fa por a les criatures, la que més vetlla per l'ordre... ben entès, té per quefe, com és sabut, an En Ribé, el simpàtic i *causeur* Ribé, i valgui el *silvano-boyesc* adjectiu.

En Ribé és l'indiscutible personificació dels lemes de l'universalment ponderat i lloat còs de la guarda urbana. «Temeritat i prudència». Heu's-aquí les dugues primordials missions de la gran guarda barcelonina.

Temeritat en l'acció, o sigui en impedir (?) l'excessiva velocitat dels autos, i prudència en el càstic, o, lo que és lo mateix, permetre que a l'endemà hi tornin. I qui diu dels autos, diu de les motos i qui de les motos dels burros de terraire.

Per això la guarda urbana és l'única que té raó de existir en aquesta ciutat on tothom fa lo que li dóna la gana, col·locant aixís al ciutadà barceloní en el primer lloc entre els ciutadans més lliures del planeta Terra. I *¡viva la Pepal!* que diu la gent.

En Ribé no podria comanar un exèrcit de cosacs, ni una legió de *seinfainers*, ni un *pelotón* de súbdits d'En Leopoldo Matos. En Ribé no ha nascut per a fer mal a ningú i menys per a fer-se'n an ell mateix. Quan En Ribé té un geste atrevit, una *pose* heroica, li entra tot seguit el penediment. Ell, més que la gloria, la posteritat,

la consagració de l'història patria, cerca la bona vida, l'anar tirant, la felicitat del present, la tranquil·litat del futur, la pau de casa, el bé de la ciutat, els bons aliments i la disciplina dels seus súbdits.

En Ribé, com tot mortal, ha exposat més d'un cop la vida; però En Ribé, que no té pasta de «cabo Noval» ni de «Xic de les Barraquetes» vol viure, vol viure tranquil·lament i pensa que l'emoció d'un moment, que el relat d'una atrevida empresa no li compensa el goig de la vida... municipal, vida deliciosa, sols comparable amb la del nostre pare Adam abans de que la seva mitja taronja es *jalés* la cobdiciada poma del pecat.

I no obstant i això, En Ribé ha sigut heroi... per força. La seva vida (que Déu guardi) ha perillat una pila de vegades i de poc vingué que la ciutat que fou un temps *encarnada* per un Marquès d'Olesa, no llegís, amb pregona consternació, la seva esquila a *La Vanguardia*.

Emperò En Ribé, ben al revés d'*El eterno don Juan*, no es desprèn de l'*amuleto* que li dóna sort i xaripa per a vèncer, per a triomfar, per a lliurar-se de les grapes de la fatalitat, de la desgracia... Ell venç tots els perills, tots els obstacles, totes les contrarietats.

Un dia acompanyà a un pagès de Calaf al cim del monument al nostre íntim i antic amic En Cristòfol Colom. Doncs, bé, l'ascensor es va parar al mig del candelabre, promovent-se un estrèpit fenomenal, un soroll de cadenes que ni en els soterranis de les tràgiques inquisicions, de trista memoria. En Ribé va veure dugues vides en perill: la seva i la del pagès de Calaf, i no obstant, no perdé l'esma. I la serenitat el va salvar. Poc després, en lloc d'anar a càn Tunis, com es creia, va anar a la *Maison Dorée* amb En Puig i Alfonso.

Un dia va enfilem-se al globo captiu i començà a fer vent i més vent, de poc que se'n va a càn Pistras.

I un altre dia l'envien al nord d'Espanya, a càn Duro i Felguera i, per *compromís*, el fan devallar al fons de unes mines de carbó, sense altra defensa que una làmpara que portava la següent inscripció: «No obrirla, pase lo que pase.» Aquest «pase lo que pase» oprimí el seu cor durant unes amargues hores! I En Ribé, pensant sens dubte que ja no veuria més an En Llopis, an En Rovireta, an En Llanza, al noi Dos Rius, o al *verdison* i an En Galofre, descendí fins a 300 metres sota terra.

Quan tornà a veure la llum del dia, es fama que exclamà:

—Mai més! Mai més!

Emperò aquest «mai més!» no fou dit amb tota convicció, puix ara, En Ribé, acostumat a les més fortes emocions, vol fer un viatge submarí... amb un submarí... que l'empresa del «Saturno» pensa destinar a creuar el llac del nostre Parc, a pela el viatge... I quan hi hagin aeroplans que volin, penjats d'un cable des del terrat del «Colón» al de la casa d'En Petro Grado Maristagno, el primo comte di Lavergno, En Ribé també hi pendrà seient i tornarà a exclamar, en plè vol per la plaça de Catalunya:

—Mai més! Mai més!

Emperò aquesta vegada ho dirà per darrera volta, puix sabem per endavant que, degut al pes d'En Ribé, que cada dia *abulta* més, es trencarà el cable... La bona vida no *aprima* a ningú. Tenia raó Schopenhauer.

TENU

Aquest número ha sigut revisat per la censura

ROMANÇO DE EL FLORO

El inspector señor Mas
y el agente señor Leonte
cazaron en Barcelona
a una fiera pavorosa.
Fué ello tras reñida lucha
y de quitarle un revólver,
pues antes se defendió
y mordió a los dos polizontes.
Y también mordió a un soldado
y a otras cuatro personas
que acudieron en su ayuda
para sujetar al Floro,
que era el nombre que tenía
el bandolero famoso,
cogido en una taberna
de la grande Barcelona.
En la casa de comidas
que hay allí en la Espadería,
con gran riesgo de su vida
entraron los polizontes.
El comía bacalado,
pero cuando oyóse el alto
fué y que sacóse un revólver
y amenazó con matar
tanto al Mas, como al Leonte.
Por fin lleváronle atado

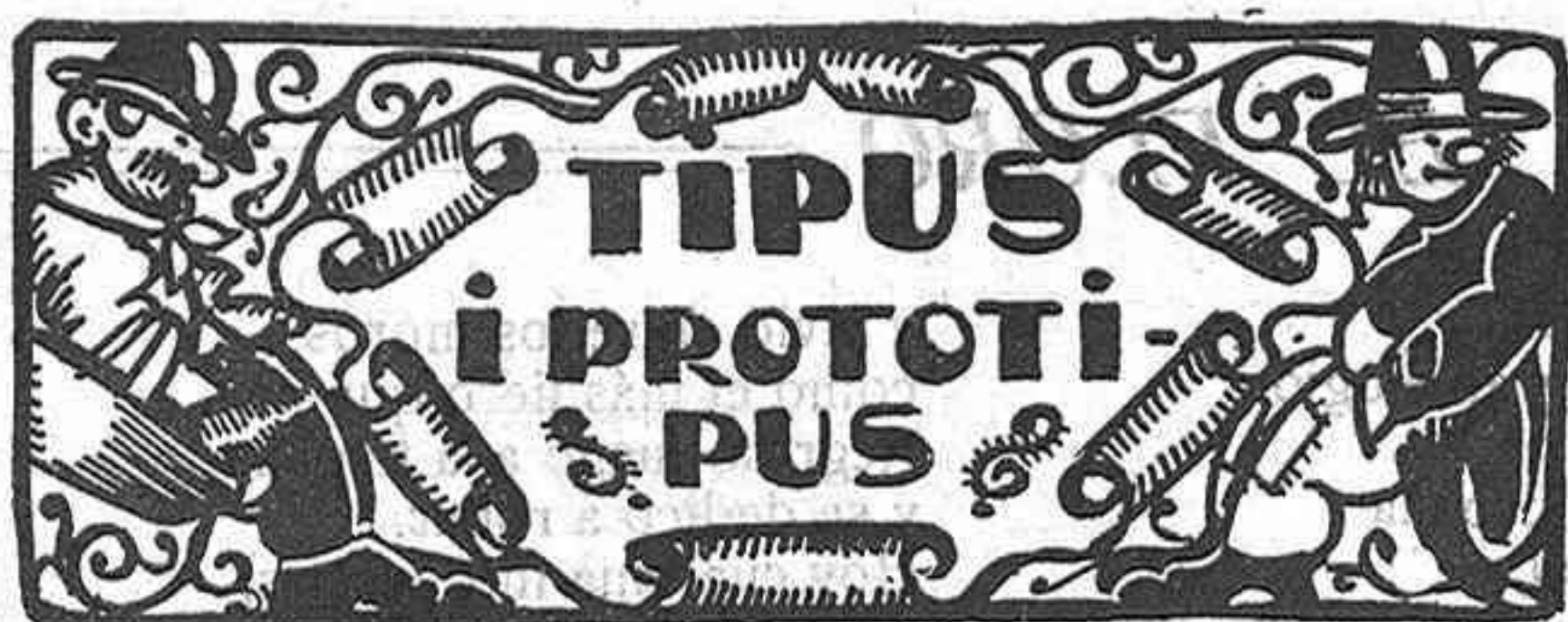
delante el Gobernador,
quien les hizo un gran elogio
de su furioso valor.
El Floro nació en España
provincia de Teruel,
distinguiéndose de niño
por su carácter cruel.
Cuando tenía veinte años
mató a un maestro de escuela,
demostrando un corazón
más curtido que la suela.
Y después se fué a robar
y luego pasó a condena,
pero se supo escapar
del yugo de la cadena.
Cuando escapó de Alcañiz
entró en la Telefonía,
pero pronto tuvo rabia
a los de la Compañía.
Le cogió una grande rabia
a un honrado capataz,
y le atrajo con engaño
y le mató muy audaz;
le llevaron a Marruecos,
pero se supo escapar,

y vivió entre los moros
como el más fiero que hay.
Regresó luego a la España
y se dedicó a robar.
Hoy cuarenta mil pesetas;
mañana, veinte mil más.
En mil nueve cientos quince
fué detenido el bandido,
pero supo escaparse
cuando era conducido,
y comenzó nuevamente
sus robos y sus crímenes.
Salió la guardia civil
y consiguió aprisionarle,
pero a aquél que le cogió
él que consiguió matarle
y en seguida se escapó.
La guardia civil rabiosa
tantos disparos le hizo,
que uno que le tocó
una pierna le deshizo.
Entonces él escapó
y se vino a Barcelona,
en donde el señor Mas
cogió a tan mala persona.

NATURA MORTA

Havem encarregat aquest bodegón perquè resultés una cosa ben ignorant... i tinguin, el murriot del dibuixant ens hi posa el cap d'En Dato.

Es prim, escualit; mirat de perfil sembla una post; mirat de cara un Santcristo de poble, oblidat al trespol d'una rectoria.

Va vestit—apenes vestit—amb una llarga bata de fil que li arriba a terra. Duu els cabells llarguissims, molt llepats que, partits al mig per una clenxa, li cauen a cada banda mústics i llamentables.

Camina com un cego. I no se sab si ho és ben bé de cego. Es impossible d'esbrinar si és un home cego que camina o si és un home que camina cego... de debilitat.

Dóna esglai.

Sembla que al donar un pas s'ha de trencar.

A cada punt teniu la sensació, veient-lo caminar, de que de repent se descompondran tots els secrets artificis que mantenen en equilibri aquells ossos i que aquell còs

esllanguit vindrà a terra amb l'estrèpit d'una cristalleria que's trenca.

Mena estranya de *Licenciado Vidriera*, no arriba a ésser transparent per mor de la bruticia, però podria ésser-ho per la fragilitat de son còs.

Sembla un prodigi. L'home dissecat que camina.

Sembla un Llàtzer a l'endemà de la resurrecció.

Tot en ell és fràgil i trencadiç. Es la imatge de la debilitat, no podem dir feta carn, però sí montada amb ossos. Es l'espectre quaresmal arrencat dels misteris de la Edat Mitja; és l'ombra de la fam que's passeja pel brujit de la gran ciutat, per a recordar als homes la incertesa de son destí.

Pàl·lid i fantasmal, passa pels carrers com un sonàmbul. Es un *tema de meditació* que no tindria preu per a un d'aquells *ejercicios espirituales* que fan els jesuïtes.

Doncs bé: aquesta miseria humana que deambula, llamentable i espectral, pels carrers de Barcelona; aquesta quasi desferra d'humanitat, quina esllanguida i pobre figura mou a compassió l'ànim dels més despreocupats; aquest *home* que tots hem vist o hem cregut veure agonitzar en una cantonada o entre els braços d'un guardia humà, és quelcom més que una desferra.

Aquesta figura fa tot sovint *plantón* en una cantonada o en mig del carrer, mirant fixament sense mirar res. Penjada al coll amb una corretja porta una caixa que li baixa fins a la cintura. Dintre la caixa hi han tres o quatre llibres i fòra un cartellet que diu que ofereix al públic el seu primer llibre naturista.

Aquesta desferra resulta *letrada*, que és lo pitjor que podia resultar, i ademés amb la ceba del naturisme.

Aquesta desferra és més que naturista, turista. Creieu-me an a mi!

Ell serà tan naturista com vulgui, però és, a l'ensem... la més gran condemna del naturisme.

Vaja, està vist, les parodies mediterrànies—perquè aquest home és del Mediterrani, m'hi jugaria qualsevol cosa—no resulten.

Al·leluia!

—I quina calor, senyor Urbano!... Aquest Barcelona està que bull...

—Oh, esperi's. Encara no som allà on anem.

RA tornem a pujar a «La Catalana», després de descansar una estoneta en l'històric tamboret de la Llibreria Espanyola, i arriem Rambles avall bò i contemplant aquell floret d'establiments de menjar i beure, interromput únicament per càls civils i pel «Crédit Lyonnais». A l'arribar al Pla de les Comedies (sense comedies) sentim la temptació de baixar i ficar-nos an el

«Lyon», però ens contenim; saludem a En Colom que treu el nas per sobre els plàtans, fem una ganyota a En Pitarra dient-li: —Au, baixa i no siguis tonto, que'ns fas

patir!, i escupim als vidres d'un aparador on venen fòtils llampants.

Desseguida Rambla amunt! Després de fer una graciosa volta, saludem l'Hotel de les Quatre Nacions, que ens guarda records agradabilíssims mirem a dintre el Suïc, el cafè històric, i després de fixar-nos en ortopèdics, en llimpies, en òptics, en apotecaris bruts i en barbers plens de pomades, donem una altramitja volta i ens trobem encarats a la històrica via de Ferràn VII (que és a l'infern, el rei, no el carrer) i col·locats entre la botiga d'En Llibre que'ns ofereix totes les dolçors del món i la de la casa Miele que'ns enlluerna amb aquell llampegar de la plata falsa.

«La Sotregada» puja la costera poc a poc, el passatger pot fixar-se a tots dos costats i veure que a càn Cuspina segueixen venent elegancies, que a càn Comas hi ha un berreter, que s'aguanten la botiga aquella de les pastilles i l'altra dels bastons i vanos, que a càn Juncosa encara venen xocolata i cafè i sucre, que En Regàs va endavant sempre, que En Pince és En Pince i En Massana no s'ha mogut.

I amunt. Saludem a sis o set sombrerers, a tants i tants argenters, començant per En Macià i acabant per En Carreras. Notem la manca dels Masrieras, que han abandonat la casa i marxat cap als Aixamplis. Mireu!, mireu dintre càn Singer quin bé de Déu de noies! Pobretes!, pot-ser perdràn la salut de tant fer anar els peus per a que corri l'agulla! I mirant les noies vos heu descurat de la casa de productes americans i de càn Santamaría i d'aquella tenda que venen bestioletes de Déu.

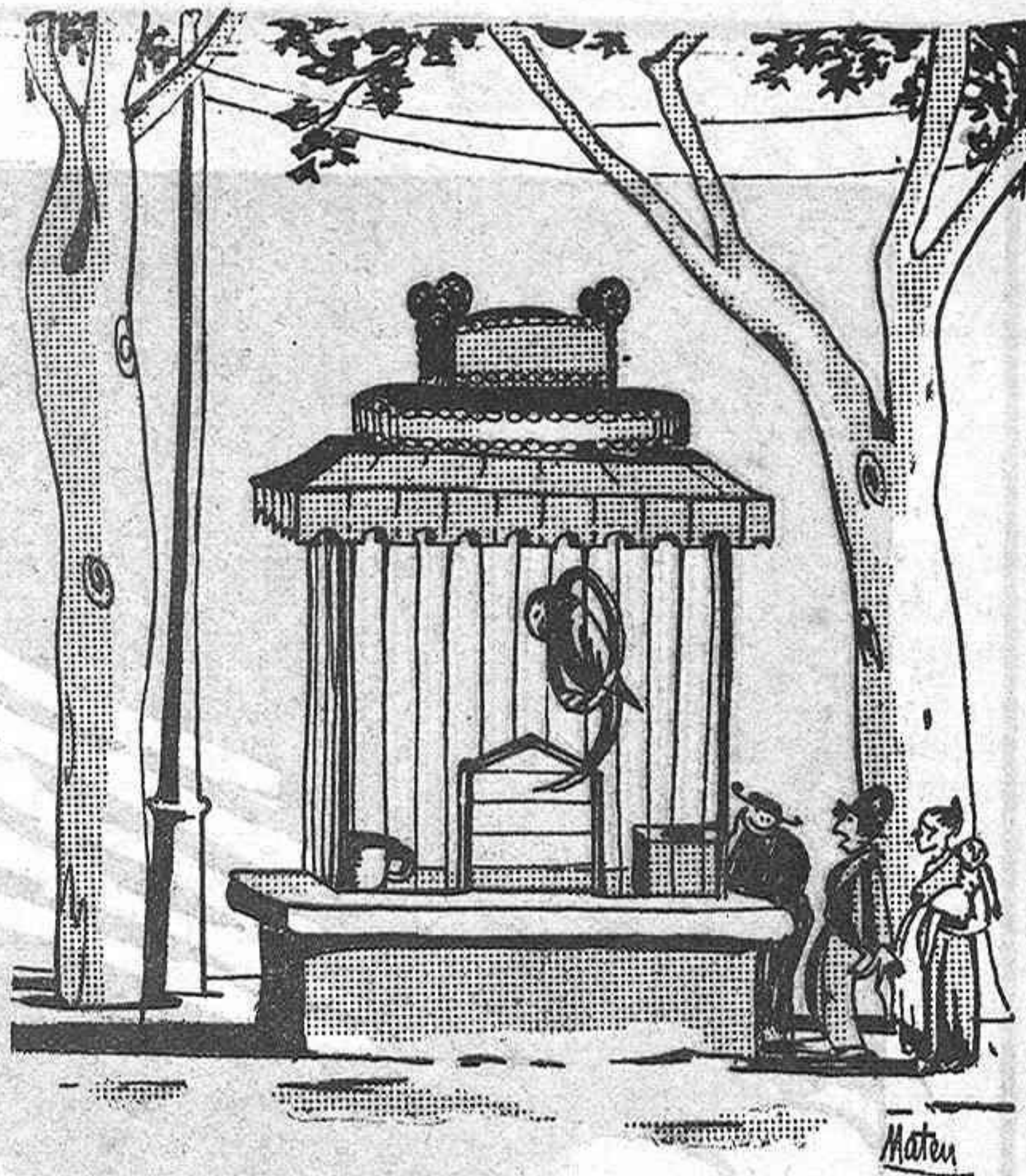
Mireu aquella senyora tan ben pentinada que té el cap de cera. Qui exposa a càn Rovira? Què hi ha an aquesta botiga de pipes i plomes d'alumini? I en el terricaire de la cantonada? I a càn Lafont?

Vaja, ja som a la plaça de Sant Jaume (haveu saludat l'església?), baixem i anem a fer un riu a l'Ajuntament.

«LOVE ME» (QUIÉrame), per *Frederic Xalabardé*.—Es un fox-trot molt inspirat que no trigarà gaire a fer-se popular. Pel títol ja compendran que's tracta de una musica passional, d'aquella musica que, tot ballant-la transporta les parelles d'enamorats al cel. Vaja que aqueix mestre Xalabardé, tan petit com és, en el ram de balls de moda, s'està creixent de mala manera. Ai «Love me» de les meves ansies!... Ja espero que la veïna me'l toqui!... Les cames se me n'hi van!...

LOS HEREDEROS DE LA GRAN TRAGEDIA, per *Sebastià Gomila*.—Una obra pessimista anti-guerrera, però plena de substancioses disquisicions filosòfiques. El protagonista, un doctor *Paradox*, esperit modern i observador independent, després d'esbrinar fins les mateixes entranyes la terrible lluita que menaça acabar amb l'humanitat, fa la crítica—una crítica irònica i sagnant—de totes les raons i de totes les causes; i davant dels efectes desastrosos, el doctor, que somniava també en un *canvi de valors*, acaba per tornar-se boig i l'han de dur a Sant Boi. Pitjor seria que's tornés germanòfil, o neutralista a la manera espanyola. Com deiem, per damunt de les planes del llibre hi vaga un negre pessimisme per al

A LA RAMBLA DELS OCELLS

—Què és això?... Un estano o una gabia pel lloro?

avenir dels pobles; però s'ha de confessar que els que pensen *au dessus de la mêlée*, els que no son partidistes, el llegiràn amb gust perquè diu moltes veritats en una forma mènissima.

JUGAR A NINES, per *Armand Carabén*.—Comedia en un acte, en prosa, estrenada en el teatre «Apolo» l'any 1915. Obtingué un èxit falaguer, car se tracta de un passatemp molt divertit.

AU PAYS DE LA MORT, per *Benjami Vallotton*.—Follet de propaganda al·liadòfila, on s'hi descriuen infinitat de crims alemanys comesos en el teatre occidental de la guerra.

CONFERENCIES.—Donades al Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de l'Indústria: «L'acció privada en la vigorització de l'Economia Catalana», per don Francesc Cambó; i «La llei d'indústries i la producció espanyola», per don Lluís Sedó.

RONDALLES DEL VALLESPÍR, per *Esteve Caseponce*.—Consten en el quadern 219 de la Biblioteca d'autors catalans «Lectura Popular».

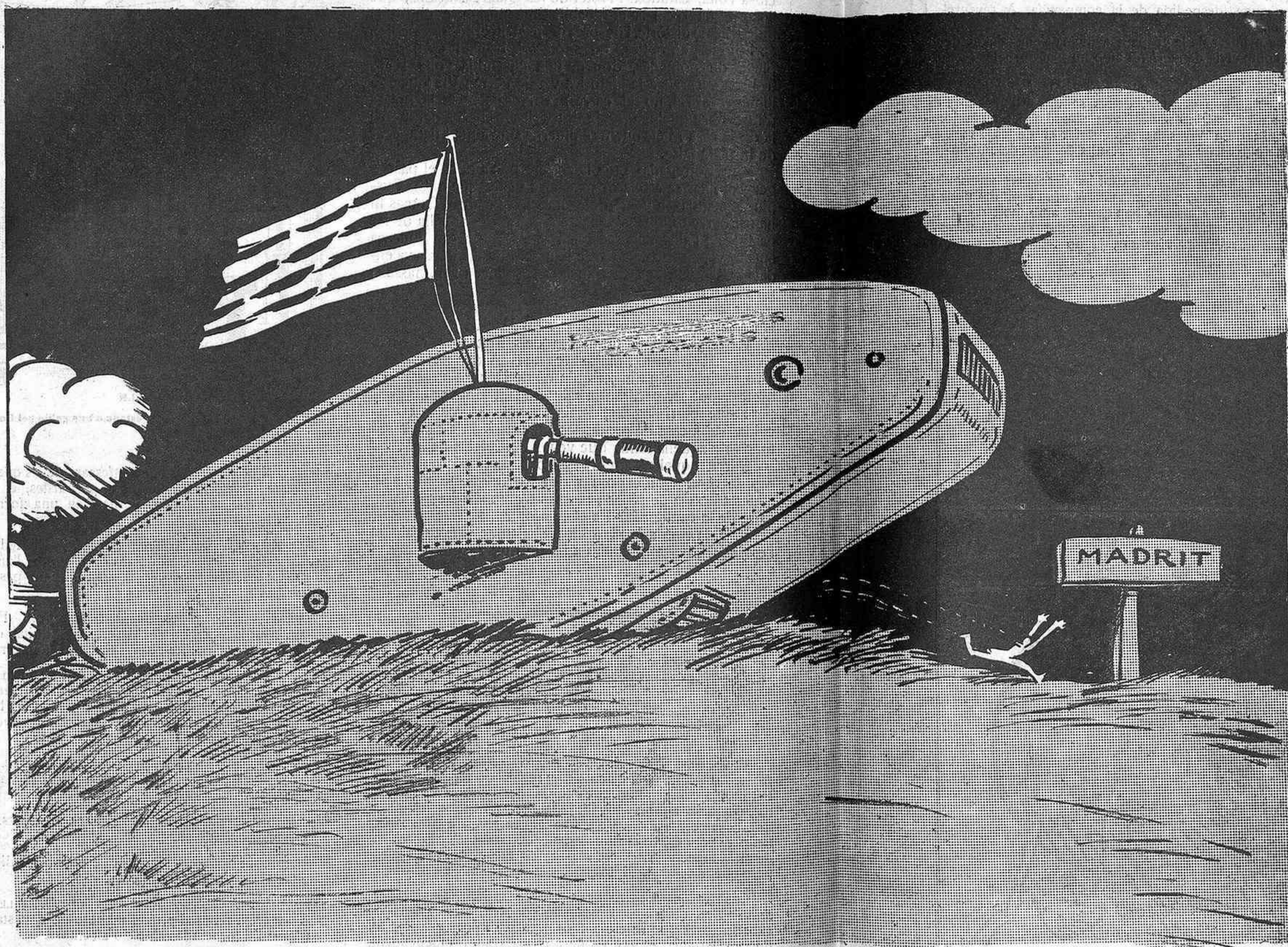
VIOLATIONS DU DROIT DES GENS PAR LES BULGARES.—Follet de propaganda al·liadòfila.

TRAGEDIA SIN SANGRE.—Noveleta de *Eduard Andicoberry*. La publica «Los Contemporáneos».

BOLETIN DEL CENTRO ARTÍSTICO DE OFICIALES FOTÓGRAFOS.—Havem rebut el primer número de aquesta revista professional i li tornem la salutació afectuosa.

VERDAGUER.—Publicació catalana, de literatura, que inserta un notable sumari. Tots els treballs d'aqueix primer número van dedicats a enaltir l'immortal figura de Mossèn Cinto. Benvinguda a la palestra!

SEPT SCIENCIES

El tank de Catalunya

GLOSARI

PASSANT PER LA CENSURA

Mai com ara el *Glosador* s'ha fet càrrec de lo difícil que és escriure per al públic, tenint el llapiç del censor damunt del cap, menaçador, mateix que l'espasa de Damocles.

Mai com en aquesta ocasió ha pogut constatar lo perillós que és agafar la ploma i comentar. Tantes coses com tenim per a dir escriptors i dibuixants, i tanta severitat com gasten al Govern civil!...

L'altre dia el senyor censor ens va tatxar un ninot que representava un grup d'escolanets amb la boca oberta, una boca tan poc intencionada que no se sabia si cantaven o badallaven. El lema, la llegenda que l'escriptor havia posat al peu del dibuix no deia sinó això: — «Fem junta?... Fem junta!...»

La junta l'hauré de fer aviat els diariers; una junta ben general, que pot-ser aixís en faràn càs. Ara com ara, davant del criteri hermèticament sever de la censura, que tot ho troba sediciós i subversiu; en vista de que no's pot parlar de res havent-hi tantes coses per dir, el *Glosador* no veu altra àncora de salvació per a sortir del pas, no veu altra manera de salvar-se del compromís amb els seus llegidors que agafar el «*Calendari del Pagès*» i parlar del temps.

Això de la Dinàmica atmosfèrica, l'amable ciència del nostre amic Dionís Puig, és el millor i el més socorregut dels temes periodístics en els temps anormals que correm i en les circumstancies perilloses que patim.

Som-hi, doncs.

Diu el parnòstic dels agricultors, al parlar del canvi de temps que disfrutarem la setmana entrant:

«Dia 19.—Fortes calors que acabaran amb furioses tormentes.»

Si el senyor censor no hi té res a dir, el *Glosador* hi posa la firma.

XARAU

TELÓ ENLAIRE

L'obra sensacional anunciada per al dia 19 serà, drama? serà comèdia? tindrà alguna característica de sàinet? portarà, pel contrari, l'intensa emoció de les grans tragèdies? Aneu-ho a esbrinar!... Ningú és capaç de fer calendaris. El fet és que aqueix *espectacle*, fòra del repertori corrent, constitueix avui per avui el «*Teló enlaire*» que més ens preocupa. Tots els demés escenaris perden el relleu davant d'aquest que ara té

la cortina apunt d'aixecar-se. Espectadors tot ulls i tot orelles, amb el cor oprimat i l'esperit ben despert ens asseiem a la butaca esperant que ens toquin el timbre, disposats a aplaudir, a xiular... i a pujar al escenari, si convé, per a compartir amb els actors les joies o els dolors dels protagonistes.

Posat el punt al *introito*, direm que en els escenaris de la veritable faràndula van seguint les coses poc més o menys com seguien la setmana passada. Amb gran contentament dels seus admiradors ha reaparegut a les taules de «Novedades» la Caterina Bárcena qui, després de donar-nos *Mario i Maria*, una comedia d'En Sabatino López que es fa bastant interessant pel seu argument original i per lo ben construïda, celebrà, dimarts passat, la funció del seu benefici, obsequiant-nos amb una *Dama de las camelias* esplèndida. L'interpretació que aqueixa gran artista dona a la famosa obra de Dumas no se sembla de res a les que coneixem; i dintre del romanticisme exagerat de la figura, no pot demanar-se res més humà, més sincer, més genialment passional i corprenedor que la admirable tasca afilligranada de aqueixa estudiosa actriu que s'ha posat en poc temps a la devantera de totes les comediantes espanyoles. Els altres la secundaren amb voluntat; i qui mereix una coral felicitació

apart és el senyor Martínez Sierra per haver presentat l'obra d'una manera tant excel·lent. L'ambient de l'època, mercès al mobiliari, als trajos i al decorat, resulta en la *Dama* ben complert.

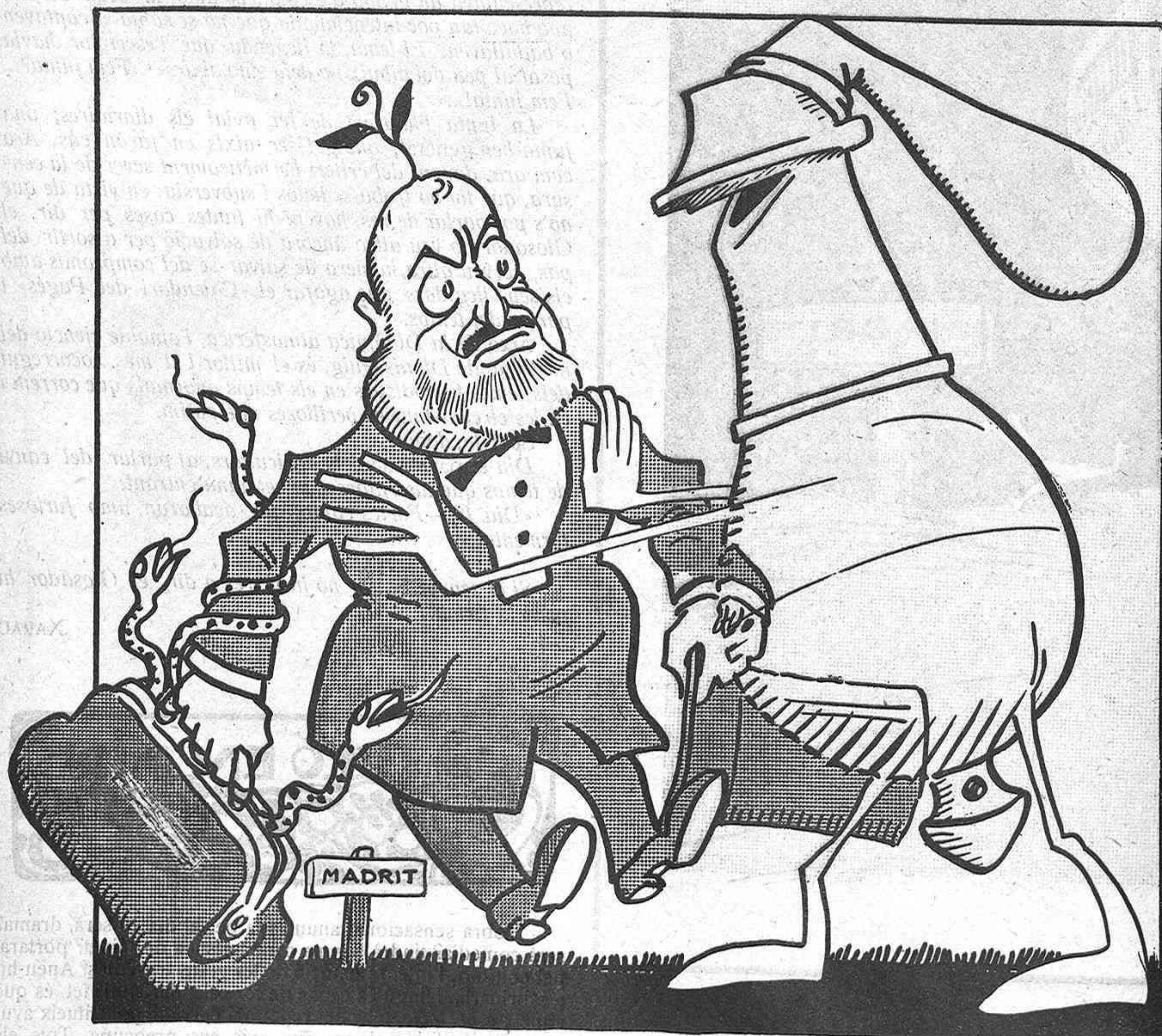
Diumenge, despedida de la companyia. A reveure!... i ben aviat.

Per a primers de la propera setmana s'anuncia el debut d'una companyia de *varietés* amb un plat fort: la *Pastora Imperio*.

Al «Cómico», èxit creixent de *El señor Pandolfo*; i sembla que en tindran per dies, doncs se tracta d'una obra divertida amb situacions musicals en abundancia, on la joganera musa d'En Vives ha sapigut fer-hi de les seves. La prova de que estarà bé és que resulta del gust del públic que fa repetir molts dels números.

Dit això, i exposat que En Chil ha descobert un nou tenor, En Joanet Cullà, que canta una *Marina* molt discutida al «Tivoli»; i que al «Bosque» han debutat amb molt d'èxit els *Garzoni*, malabaristes còmics, el popular clown Antonet, i les aplaudides *Damas vienesas*, ja no tenim cor per a dir res més.

L. L. L.

—Veu, home, com no'ns l'havem menjat?

ELS DEPORTS

I heu's-aquí que ens trobem ja en plè istiu amb les primeres festes majors i els deportistes, com a nous artistes de teatre, comencen els seus *bolos* pels pobles de fóra.

Els més actius i entusiastes amb això dels *bolos* son els futbolistes. Com que amb una pilota i la maleta per a la roba ja en tenen prou, no hi ha poble ni poblet que (pel poc gasto que fan) no els contracti.

Aixís ens anem acostumant a futbol per a tot l'any, a pesar dels consells dels qui diuen (i tenen raó) que aquest deport és dels d'hivern.

Però aneu-los-hi amb aquestes reflexions als nois de la puntada-de-peu. Com que saben que a les festes majors els hi donaràn bona teca, els obsequiaràn bé i fins i tot els faràn ballar amb les xicotes més maques, no hi ha qui els aturi. Cap als pobles manca gent!

N'hi han de pobles que estàn dividits (això és natural) i mentres el del Cassino de dalt contracten al *Barcelona* (amb En Greenwell i tot) els del Cassino de baix contracten a l'*Español* per a fer-los-hi la guitza.

Amb aquests romanços ens anem quedant a ciutat més ensopits que un mallorquí. Sòrt que la Federació ens obsequià diumenge passat amb un partit futbollesc entre l'*España* i l'*Español* que no s'acabà a empentes perquè tots estavem tranquils.

L'*Español* ficà a l'*España* dos goals molt caios i l'*España* veient que, treballats, no n'hi podia ficar cap, els hi ficà de penalty, dos també. I amb aquella alegria s'acabà la festa, en la que hi hagué flors per a les senyores (molt bé!) i medalles pels jugadors campions i sub-campions, quals medalles, si bé l'encunyació era perfecta (per alguna cosa les feren a can Vallmitjana) en canvi el dibuix ens feu l'efecte del quart acte de *Don Juan Tenorio*.

Al mar hi han regates a vela molt sovint. I molt sovint hi han disgustos. Ara per si m'has de deixar pas. Ara per si m'has tapat el vent. Les qüestions entre els nostres conreudors de la vela, seràn eternes.

Els nedadors es preparaven per a anar a San Sebastián; però, noi! amb la suspensió de garanties i el canguelo que té En Dato, s'han sospès totes les festes. Ens quedarem a casa.

Ara com ara, l'únic deport que hi ha és el de l'Assamblea dels parlamentaris catalans i fins els qui no ho són, els quals han de dir la darrera paraula.

Els *sportmen* tenen de posar en ells tota la seva confiança i adhesió. Doncs què? No és el govern d'En Dato el qui ens ha privat de la cursa d'auto-cicles? No és ell qui ens priva d'anar a les aigües de San Sebastián?

Lo dit, guerra als idonis antideportius.—Hip

ESQUELLOTS

¿Què els en sembla de la famosa nota enviada pel Govern central a Catalunya?

De això se'n diu energia i virilitat i musculatura.

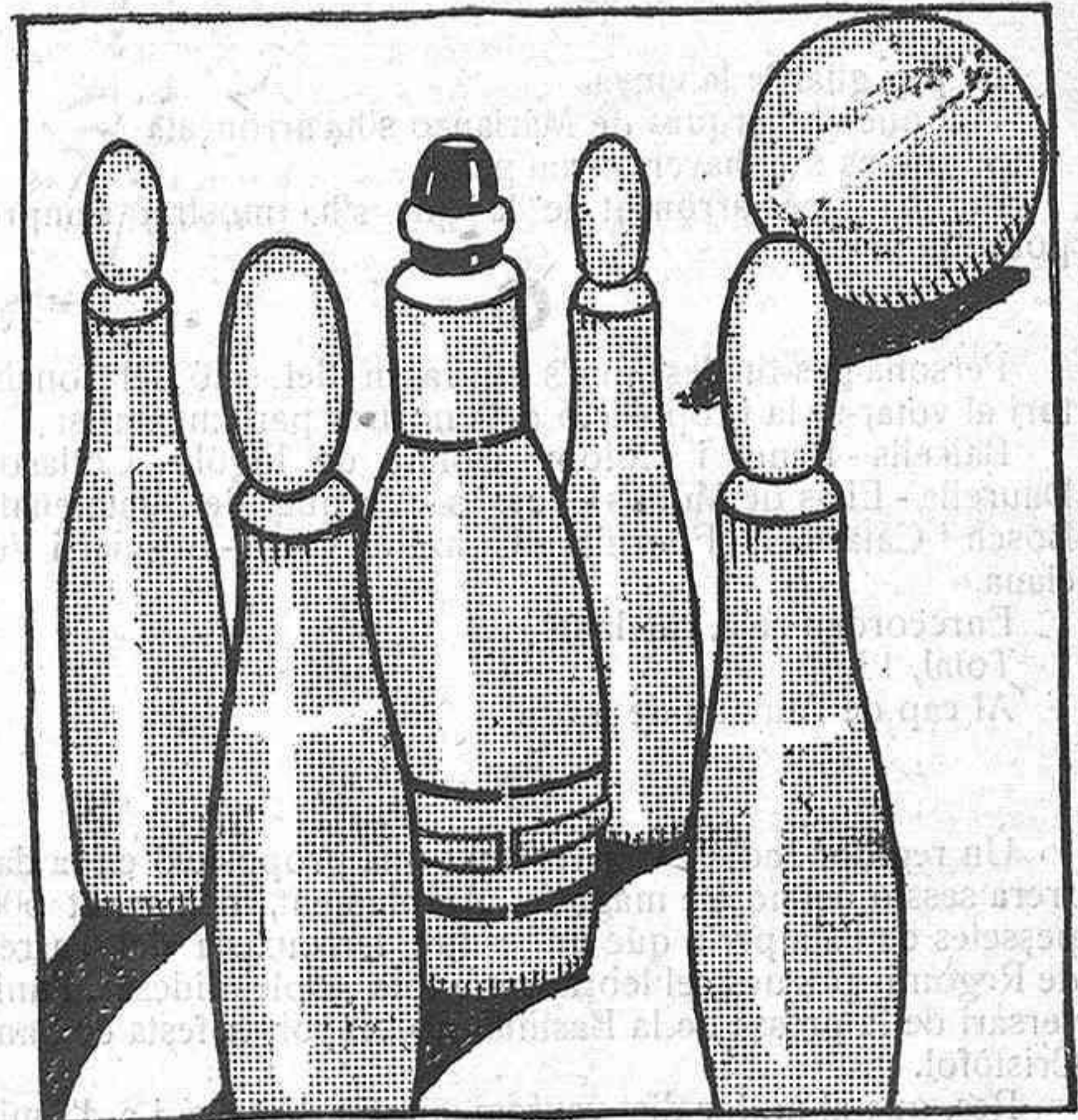
No se sembla pas de res a les notes de cotó fluix enviades a Berlín.

La veritat és que aquesta d'ara està més justificada.

On s'és vist volguer salvar Espanya!...

—¡Bzte ez mi hermanito!

ENTRETENIMENTS CASULANS

El joc de bitlles

Començament de la ressenya de una conferencia:

«Al levantar-se para hablar el señor Royo Villanova, estalló una estruendosa salva de aplausos».

I això tenia lloc al històric *Salo de Cent* de Barcelona.

Què hi devia dir l'esperit de aquell conceller en cap que es nomenà Rafel de Casanova?

«¡Qué amigas tienes, Benito!»

La por guarda la vinya.
 Diu que el marquès de Marianao s'ha arronçat?
 Sí que es deu haver tornat petit!...
 Perquè... més arronçat de lo que s'ha mostrat sempre,
 pobre home!...

Personatges-titelles que's retiraren del saló del Consistori al votar-se la proposició dels nostres parlamentaris:

Balcells - Benet i Colom - Comte de Figols - Collaso - Daurella - Elfas de Molins - Forgas - Marquès de Sentmenat - Bosch i Catarineu - Fournier - González Vilart - Sagnier i Veciana.

Enrecordeu-se'n, catalans!
 Total, 13.
 Al cap de l'any un de mort.

Un regidor radical va presentar una proposició en la darrera sessió del nostre magnífic Ajuntament, demanant 500 pessetes de l'ala per a que un centre lerrouxista del carrer de Regomir pogués celebrar amb tota esplendidesa... l'aniversari de la pressa de la Bastilla? no senyor, la festa de Sant Cristòfol.

Res, que al millor dia veurem an En Vinaixa i a l'Emiliano portant ciri a la processó de Santa Mònica que, an aquest cas, no fòra estrany que organitzessin els «foribonds i radicalíssims» *jóvenes bárbaros* del districte V.

Tot és començar.

Una notícia:

«El senyor Royo Villanova volverá probablemente a Barcelona en el mes de septiembre».
 Està bé. Aleshores ens «desquitarem».
 Aleshores, que els tomàtecs van baratos.

Un senyor inspector de Primera Ensenyança que parla castellà, però que no és tan antipàtic com En Royo Villanova, ens ha visitat per a pregar-nos que rectifiquem els *datos* de un solt de la setmana passada.

Com que'ns ho demana amb modos, no hi tenim inconvenient.

Per referències, sens dubte equivocades, diguerem que l'estadística oficial donava «a la província de Barcelona, un contingent de 66 mil infants sense instrucció», essent aixís que'ls analfabets de les quatre províncies catalanes, amb les Mallorques i tot, no passen de 16 mil.

Angela Maria!... Ja hi posavem els nostres dubtes!

Consti, per això, que encara són masses; i que si no fós pel nombrós contingent de gent forastera no n'hi hauria tants.

¿Per què no l'amplien aqueixa famosa estadística explicant-nos, d'aqueixos 16 mil analfabets, quants n'hi han de catalans i quants de... dels altres?

En aquest país deliciós no fem sinó anar escrivint redolins per a l'auca del *El Mundo al Revés*.

L'altre dia el Governador va pendre equivocadament una societat de barbers per una altra, convocant a més de 200 mestres de la navaja que tingueren d'entornar-se'n amb la cua entre cames.

Vaja, que això de pendre el pèl als barbers no passa més que en aquesta Espanya neutra.

Llegeixo:

«Al igual que todos los veranos, ayer tarde empezaron a vacar las oficinas municipales».

Es dir que *vacar*, eh?

Es clar, com que aquella casa és una vaca.

Una vaca de moltes mamelles, que està sempre de llet!..

Una altra notícia que a la premsa l'hi ha agradat d'allò més. No es pot parlar de l'Assamblea del dia 19.

Ve't-aquí que aviat els diaris no podran parlar més que del temps, com aquells que no saben de què parlar.

I que contents deuen estar els redactors de *El Dia Gráfico*.

Un crític de teatre que escriu en un dels diaris més *il·lustrados* de Barcelona al parlar de *El Corregidor y la Molinera* —per cert amb un retràs extraordinari— parlà, referint-se a *El sombrero de tres picos* de quin argument s'extragué el de la pantomima anomenada de *la linda comedia de Alarcón* dient que per a la pantomima hauria En Martínez Sierra triat els *episodios culminantes*.

I com està la crítica! Ni aquestos són els *episodios culminantes* de *El sombrero de tres picos*, ni, per Déu!, aquesta és una comedia. Aquesta vegada el crític pateix de ignorància voluntaria perquè se repartien a «Novedades» uns arguments de *El Corregidor y la Molinera* en els que es parlava de la *novela* d'Alarcón tres vegades!

Això ens recorda aquella màxima d'En Benavente:

«Totes les coses importants d'un drama que l'autor vol que entrin bé en el públic, deuen dir-se tres vegades, a lo llarg de l'obra. A la primera se'n entera quasi la meitat del públic; a la segona se'n entera quasi l'altre meitat; sols després de la tercera pot dir-se que se'n ha enterat tot el públic, a excepció dels sòrts i d'alguns crítics.»

La Providencia se compadeix de les empreses periodístiques. I an aquests temps de censura i mordaçca ha fet que la captura d'un *terrible bandido* fes possible la *busca y captura* dels cinc cèntims.

Menys dóna una pedra!

A la plaça de toros cada dia de *corrida* s'arma una escandalera regular!

Ara va bé! La qüestió és passar el rato... i esbravar-se.

L'Echevarría deu estar en combinació amb les autoritats.

En Polo ha denunciat al Ajuntament que al Escorxador se sacrificuen porcs en hores i condicions que no són de reglament.

I l'Ajuntament... què?

L'Ajuntament deu haver contestat aquella cèlebre frase de Mossén Serà:

—Ja me'n guardaràn una botifarreta!...

La ciutat de Vich inaugura un dia d'aquests una magnífica plaça de toros.

Abans tot eren capellans.

Ara tot seràn toreros.

D'aquí endavant de la ciutat de Vich tindrem de dir-ne la ciutat de les plagues.

Ho sento per ells, car al cap de vall ja veuràn com això serà un descrèdit per a les llangonices.

Dimarts passat la nostra policia efectua amb tota la teatralitat que requeria el cas, la felix captura de un «bandido».

Ja era hora.

Ja era hora que deixés en pau a obrers i periodistes i es dedicués als criminals.

Nostre magnífic Ajuntament ha acordat realitzar amb tota urgència unes quantes reformes en el Saló de Cent.

Que pot-ser han de rebre forasters?

Sí és aixís fan molt santament de volguer tenir la casa ben parada.

Final d'un banquet memorable:

—Visca això!

—Visca allò!

—Visca lo altre!

—Visca lo de més enllà!

Tot d'un plegat se sent una veu:

—Gori!

I ja hi som. Un descendent de don Clodo s'ha pensat que el *gori* volia dir *mort*... i ja la tenim armada: crostons de pa, ampolles enlaire, bofetades crits... i demaneu.

Què diràn els estrangers?

Millor dit, què faràn els estrangers davant d'una gent que no se sab entendre?

En «Xenius» obrí una enquesta sobre els records antics. Trieu i remeneu perquè n'hi han de totes menes. El més espertant és el d'una senyoreta que's recorda de quan la van batejar. Ja és memoria! D'un dia a l'altre esperem ens dongui noticia d'alguna altre senyoreta que's recordi de quan la llevadora li picava l'esquena per a fer-li trencar el primer plor.

De tot això, que fa temps que dura, En «Xenius» en diu una enquesta científica. De les seves no hi ha pas cap dubte que ho és. Cal arxivar-la perquè no's perdi.

Del públic de *moda* i per allò de que per a mostra, basta un botó.

Un pare i un *pollo*, fill seu, educat a Londres, assisteixen a una representació de *Domando la tarasca* d'En Shakespeare (traducció d'En Martínez Sierra).

El noi.—Vaja, jo aixòestic segur de que no és de Shakespeare.

El pare.—Vols dir?

—Jo he vist a Londres les tragedies de Shakespeare i no tenen res que veure amb això. Li juro que això no és de Shakespeare; ja me'n enteraré.

—Ves amb compte. Pot-ser és d'un altre Shakespeare. Qui sab! També hi han dos Strauss.

El fill, mig convençut:

—Aixís callo!

Apresurem-nos a dir com la Tula de *Margarita la Tanagra!*

—«¡Eso es histórico!»

Perquè realment ho és.

NOTES DE CASA:

De l'«Orfeo Gracienc» havem rebut una atenta invitació per a concórrer a tots els actes artístics que tindran lloc en son hostatge.

Mercès.

Un metge forma en el seguici de l'enterrament d'un seu client.

Al veure'l passar, dos amics ho comenten:

—Tu... no és el doctor Fulano aquell?

—Sí; va a tornar la feina.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

ARTRITISMO · REUMA · GOTA PIPERAZINA DR GRAU

**CALÇATS FINS
I ECONÒMICS
DE TOTA MENA**

**LA FRANCO ESPAÑOLA
ESCUDELLERS, 25
BARCELONA**

MENSAJERO BARCELONÉS

ESCRIPTORI PÚBLIC

S'admeten cartes en llista
Repertiment de cartes, circulars, &
: Se posen al dia llibres de comers
atrassats i s'arrangen tota mena de
assumptes referents a comptabilitat

Plaça Beat Oriol, 10
Placeta del Pl. 10
Telèfon A 4499

NOTA.—Abonaments per a encàr-
regs per telèfon de dins i de
fòra de la capital. Demànin-se
detalls.

ESTEVE RIERA
Confiter i Pastisser

Pa de luxe

**RAMBLA D CANALETES 9111
TELÈFON. A. 2766
BARCELONA**

**BAZAR
DE LA
UNIÓ**

Unió, 3. — BARCELONA

ÚTILS PER A ESCRIPTORI

:: TINTES SUPERIORS ::

El millor remei per a curar el
ESTRENYIMENT CRONIC
I evitar les seves fatals conseqüències és el
LAXOL AMARGOS

Preciós regulador de les funcions gastro-Intestinals
Purgant vegetal suau-Laxant perfecte-Depuratiu sens rival
27 anys de gran èxit. — Proveu-lo i vos en convenceu
De venda en les principals farmacies

Refectorium

Brasserie

Pâtisserie

Gûillerie

Rambla del Mig, 36-38
:: Telèfon A 4646 ::

PÍDASE EN TODAS PARTES

**LICOR BREA
MÚNERA**

CONTRA

-CATARROS
-TOSES-BRONQUITIS
-EXPECTORACIONES
-ASMA Y DEMAS AFECCIONES DEL
-APARATO RESPIRATORIO

LABORATORIO MÚNERA
CASA FUNDADA EN 1875
BARCELONA

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vías urinarias
Cálculos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA
LAMBLOTTE HERMANOS
Sinemas Urotropina - Hexametileno tetramina - Formina

PÍDASE
folleto expli-
cativo. Muestras
a los señores médicos
Agte. gen.: **S. NAVARRO**
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

GUILLERMO PATTEBERG

Importador de Maquinaria de toda
clase, Hierro, etc. :: Fabricante
de Guarniciones para Oardas

Teléfono 634 - Direc. tel.: Patteberg
Cortes, 649, ent.º **BARCELONA**

Parque de Barcelona

NOVES ATRACCIONS
DE GRAN ACCEPTACIÓ

Elegant centre de recreacions

Totes les nits, concerts
per la Banda Martinense

Gran Cassino · Esmerat servei de Cafè-Restaurant · Coberts de 5 a 7 ptes. · Balls moderns de Saló

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar n.º 2

TELÉFONO 4115

JULI VALLMITJANA

OBRA NOVA

DE LA RAÇA QUE'S PERD

Un tom en 8.ª pessetes 3

Gramàtica elemental

DE LA

Llengua Catalana

per A. ROVIRA I VIRGILI

□ □

Un tom

Pessetes 3

DICCIONARI

CATALÀ - CASTELLÀ

CASTELLÀ - CATALÀ

per A. ROVIRA I VIRGILI

Un tom d'unes 900 planes, imprès sobre un paper finíssim i intransparent, relligat amb pegamoid.

900 planes, 2 centímetres de gruix

Ptes. 10

NOVÍSSIMA

Ortografia Catalana

Vocabulari Ortogràfic

Segons les Normes de l'Institut d'Estudis Catalans i les obres i treballs dels millors filòlegs, ordenat i anotat per

A. ROVIRA I VIRGILI

Un tom

Pessetes 2

LLIBRE DE LECTURA

ANTOLOGIA CATALANA

per A. ROVIRA I VIRGILI

Un tom tela

Pessetes 3

Preu: UNA pesseta

**Les cent millors poesies
de la Llengua Catalana**

Preu: UNA pesseta

ORTOGRAFIA CATALANA

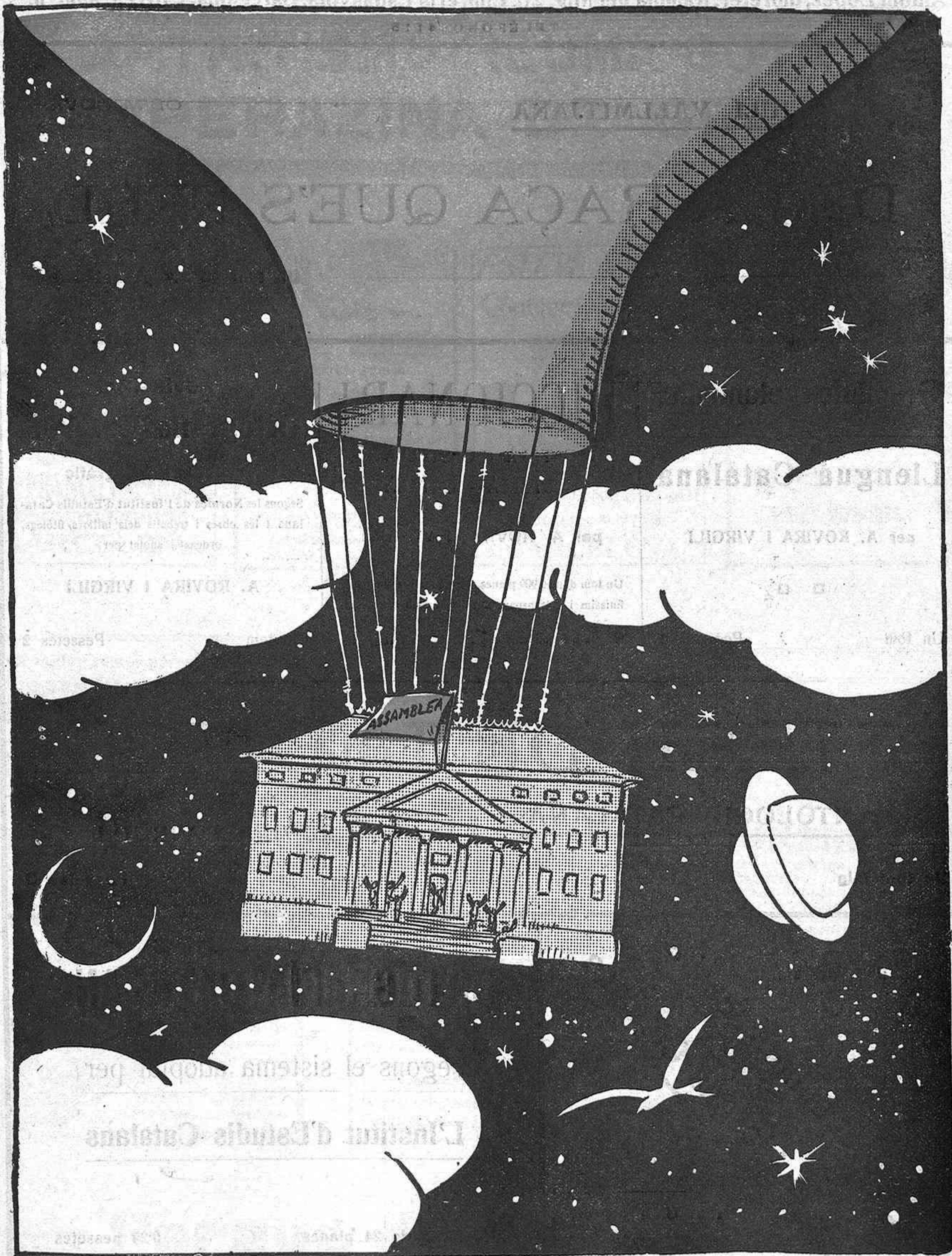
segons el sistema adoptat per

L'Institut d'Estudis Catalans

Un follet de 24 planes

0'25 pessetes

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios, si no's remet, ademés, un ral per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

Lloc on hauria pogut celebrar-se l'Assamblea si el capità Darder hagués deixat el globo.